

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
Factor Analysis of The School Administrator's Characteristics
the New Era Under the Ratchaburi Primary Education Service
Area Office 2

¹กิตติศักดิ์ เต็กจินดา Kittisak Tekjinda

²อรพรรณ ตูจินดา Oraphan Toujinda

³ดวงใจ ชนะสิทธิ์ Duangjai Chanasid

¹²³คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹²³Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹Corresponding author, e-mail: Nannieminnie1994@gmail.com

Received September 22, 2023; Revised June 2, 2024; Accepted: June 17, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ โดยสอบถามผู้บริหารและครู จำนวน 300 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มี 8 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 2 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 3 การปรับตัว ได้ 3 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.491 องค์ประกอบที่ 4 คุณธรรมจริยธรรม ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.439 องค์ประกอบที่ 5 วินัยและบุคลิกภาพ ได้ 4 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.565 องค์ประกอบที่ 6 สติปัญญา ได้ 3 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.316 องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้ ได้ 3 ตัวแปรย่อย

มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.109 องค์ประกอบที่ 8 ความฉลาดทางอารมณ์ ได้ 3 ตัวแปรย่อย มีค่าร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 3.452 ซึ่งจะสามารถนำมาอธิบายถึงค่าความแปรปรวนรวมทั้งสิ้นร้อยละ 63.000

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this study were to study: Analyzing the characteristics of modern school administrators under Ratchaburi Primary Education Service Area Office 2. The research is divided into 2 phases as follows: 1) Study documents and interview 6 educational institution administrators, obtained through purposive selection according to specified criteria. The research tools used were semi-structured interviews. 2) Analyze the characteristics of modern school administrators. By asking 300 administrators and teachers using a stratified random sampling method distributed according to the size of the educational institution. Research tools include questionnaires. Statistics used in data analysis include frequencies, percentages, averages, standard deviations. and composition analysis. The findings of the research were as follows: Component the school administrator's characteristics the new era under Ratchaburi Primary Education Service Area Office 2. There are 8 main components consisting of 1: Relationships with others has 4 sub-variables, with a total percentage of explainable variance equal to 5.598. 2: innovation and technology, has 4 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 5.598. 3: Adaptation has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 5.491. 4: Morality and Ethics has 4 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 5.439. 5: Discipline and Personality has 4 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 4.565. 6: Intelligence has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 4.316. 7: Learning has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 4.109. 8: Emotional Intelligence, has 3 sub-variables with a total percentage of explainable variance equal to 3.452. which can explain 63.000% of the total covariance.

Keywords: Factor analysis; The school administrator; Primary Education

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เริ่มการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 ต่อจากการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2542 เพื่อมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักด้วยกัน 3 ประการคือ 1.พัฒนามาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาเรียนรู้ 2.มีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้

เป็นไปอย่างเต็มที่และมีคุณภาพ 3. การสนับสนุนให้ร่วมมือในทุกภาคส่วนของสังคมต่อการจัดการศึกษาและการบริหาร ซึ่งปัจจุบันพระบรมราชโบายทางด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เพื่อให้ทุกภาคส่วนน้อมนำเข้ามาปฏิบัติซึ่งบันทึกโดยศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์เกษม วัฒนชัย โดยมีรายละเอียดดังนี้ การศึกษาที่จะต้องสร้างพื้นฐานแต่ละด้านให้แก่ผู้เรียนมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติในสิ่งถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงและมีคุณธรรม 3) มีงานทำมีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) และเนื่องด้วยแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง ทางกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2579 จึงได้ดำเนินการจัดทำฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้การศึกษาของประเทศไทยมีการวางเป้าหมายและกรอบในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อมุ่งเน้นให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา มีความเสมอภาคกันและมีโอกาสสามารถในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและการบริหารสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาระบบไปสู่การพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการที่มีของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ประกอบกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่วิถีคุณภาพ” 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการต่อยอดพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “วิถีอนาคต วิถีคุณภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2565) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเป็นกระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ มีการวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร และการควบคุมโดยมุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของทุกฝ่าย ทั้งบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ (นันทภัก สุขโข, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย

การบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์วิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนำเทคนิคและวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำตามสถานการณ์ เพื่อจะทำให้ทั้งผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และบุคลากรของสถานศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนกับ “New-normal” หรือการใช้ชีวิตวิถีใหม่ โดยเน้นการปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาด COVID 19 อย่างเคร่งครัด เพื่อให้สถานศึกษานั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากโรคระบาด COVID 19 ทำให้นักเรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถและปลอดภัยจากโรค และมีการส่งเสริมในการใช้เทคโนโลยีผ่านอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อที่จะติดต่อสื่อสารกับนักเรียนที่อยู่บ้านให้มีบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมือนกับในโรงเรียนตามสถานการณ์ปกติ และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อจะทำให้ผู้เรียนนั้นสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่-ทุกเวลา (anytime anywhere)

การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ควบคู่กับการปฏิบัติจริง (active learning) เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วและให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 6 คุณลักษณะผู้นำที่องค์กรต้องการหลังโควิด 19 ประกอบไปด้วย 1. (Empowering Workforce) บริหารคนได้และใช้คนเป็น ผู้บริหารจากนี้ไป ต้องฝึกฝนทักษะในการใช้คนต้องรู้จักสอนลูกน้องให้กล้าคิดและตัดสินใจเอง หมดยุคของการควบคุมและสั่งการ (Control & Command) ไปแล้ว 2. (Managing capital & cost) บริหารการเงินและต้นทุนเก่ง ผู้บริหารต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชีและการเงิน ต้องมีความสามารถในการบริหารต้นทุน การลงทุน และค่าใช้จ่าย รวมทั้งงานทางด้าน Logistic และ Supply Chain ด้วย 3. (Managing Portfolio) บริหารความหลากหลายของธุรกิจได้ ผู้นำต้องเก่งในการบริหารความหลากหลายของธุรกิจ ต้องมีความรู้หลายด้าน ต้องเลือกใช้กลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม ต้องรู้ว่าเมื่อใดควรเสี่ยง เมื่อใดควรอยู่เฉยๆ และเมื่อใดควรถอย 4. (Engaging Customers & Stakeholders) สร้างความผูกพันกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสีย ผู้บริหารต้องสามารถสร้างความผูกพันเพื่อมัดใจลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ต้องรู้จักสร้างสัมพันธ์ (Building Connection) และใช้สัมพันธ์ภาพเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ (Managing Relationship) 5. (Managing Change & Agility) บริหารการเปลี่ยนแปลงและความคล่องตัว ผู้บริหารต้องสามารถบริหารทีมงานและองค์กรให้มีความว่องไวปราดเปรียว พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีความสามารถในการปรับตัวสูง 6. (Power Skills) ทักษะพิเศษในการส่งเสริมการทำงาน สุดท้ายแต่ไม่ได้น้อยที่สุด ผู้นำต้องมีทักษะพิเศษที่จะช่วยส่งเสริมการทำงานให้ดีขึ้น เช่น ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีและดิจิทัล (Technology & Digital Literacy) ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์กับคน (Interpersonal Skills) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Innovation) เป็นต้น (โกสิทธิ์ เฟื่องสวัสดิ์, 2565)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ของสมหวัง ว่องไวไพศาล กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการระบุนุทธศาสตร์และทางปฏิบัติเพื่อใช้ในการจัดการสอนโดยร่วมกับการสร้างกระบวนการและแนวทางปฏิบัติสำหรับการสร้างเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญถึงองค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่จะก่อเกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้สำหรับการดำเนินชีวิตในโลกแห่งความผันแปรในสังคมขณะนี้ (สมหวัง ว่องไวไพศาล, 2558)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานการกำหนดคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ภายได้ผลกระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาของจังหวัดจันทบุรี และจะเป็นข้อมูลเพื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้อ้างอิงในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันและอนาคตส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 1,135 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,135 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (สัมภาษณ์) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษเป็นต้นไป และมีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 ท่าน ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยขนาดตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบตามคำแนะนำขนาดตัวอย่างของ Comrey, A. L. and Lee, H. B., จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน อยู่ในระดับที่ดี แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครูผู้สอน จำนวน 278 คน (Comrey, A. L. and Lee, H. B., 1992) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างจากนำข้อมูลแบบสอบถามมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ท่าน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ในประเด็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางกำหนดประเด็นสร้างแบบสัมภาษณ์ ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ และขั้นที่ 3 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาและตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้แบบสัมภาษณ์ มีความสมบูรณ์มากที่สุด

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อนำเนื้อหาามาวิเคราะห์โครงสร้างตามนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดดัชนีชี้วัด

ขั้นที่ 2 กำหนดคุณลักษณะให้ครอบคลุมตัวแปร คำนิยามและนำข้อกระทงคำถามมาจัดทำสำหรับการวิจัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้นมานำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อทำการตรวจสอบแก้ไข

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบค่าความตรงในด้านเนื้อหาและตรวจสอบในความถูกต้องของข้อกระทงคำถามแล้วจึงนำมาหาดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์

(IOC: Index of Item Objective Congruence) และการแปลผลค่าของ IOC ที่ผู้วิจัยคำนวณได้ โดยจะเลือกเฉพาะในข้อกระทงคำถามที่มีค่าดัชนีระหว่าง 0.67 – 1.00 จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อแก้ไขแบบสอบถามก่อนจะนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 6 ทดลองใช้ (Try Out) แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสอบถามกับผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ซึ่งจะไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม โดยจะใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach เท่ากับ 0.98 ซึ่งมากกว่า 0.75 (สุวิมล ติรภานันท์, 2557)

ขั้นที่ 7 การนำข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามนำมาปรับปรุงในด้านของการใช้ในภาษาที่ให้ความถูกต้อง และเหมาะสมโดยได้ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้การแนะนำของและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ผลการวิจัย

องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มี 8 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีความสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ครูได้เป็นอย่างดี 2. ผู้บริหารเอาใจใส่ผู้ร่วมงาน 3. ผู้บริหารมีความโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนร่วมงาน 4. ผู้บริหารเป็นที่ชื่นชอบของครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถทางเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหาร 3. ผู้บริหารนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา 4. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในสถานศึกษา มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.598 องค์ประกอบที่ 3 การปรับตัว ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี 2. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น 3. ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ที่ดีชุมชน มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.491 องค์ประกอบที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม 2. ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและปฏิบัติตาม 3. ผู้บริหารแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นธรรม 4. ผู้บริหารยอมรับผลที่เกิดขึ้นในทุกกรณี มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 5.439 องค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพ ได้ 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัย 2. ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่สง่างาม 3. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 4. ผู้บริหารมีวินัยในตนเอง มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.565 องค์ประกอบที่ 6 สถิติปัญญา ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีความรอบรู้ในการปฏิบัติงาน 2. ผู้บริหารสามารถดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายไปสู่เป้าหมาย 3. ผู้บริหารมีไหวพริบ มีร้อยละค่าของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.316 องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้ ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารรู้เท่าทันการ

เปลี่ยนแปลง 2. ผู้บริหารยอมรับคำวิจารณ์และพร้อมนำมาปรับปรุงตนเอง 3. ผู้บริหารใฝ่เรียนรู้ศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่อยู่เสมอ มีร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 4.109 องค์ประกอบที่ 8 บริหารจัดการอารมณ์ ได้ 3 ตัวแปรย่อย ได้แก่ 1. ผู้บริหารกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน 2. ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมตามสถานการณ์ 3. ผู้บริหารมีอารมณ์ดี มีร้อยละของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ทั้งหมดเท่ากับ 3.452 ซึ่งจะสามารถนำมาอธิบายถึงค่าความแปรปรวนรวมทั้งสิ้นร้อยละ 63.000

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้ตัวแปรคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 79 ตัวแปรย่อย โดยจะพบได้ว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน โดยซึ่งพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าได้มากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยได้ใช้ค่าสถิติของ Bartlett test of sphericity (ค่าสถิติของบาร์ทเลทท์) และค่า KMO (ค่าสถิติของไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน) เพื่อวัดถึงความเหมาะสมของข้อมูล แล้วจึงนำไปพิจารณาคัดเลือกมาเฉพาะตัวแปรที่ร่วมกันชี้วัดในค่าความแปรปรวนของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งจะได้องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้งหมดใน 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถทางเทคโนโลยี ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 3 การปรับตัว ได้ 3 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพ ได้ 4 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 6 สติปัญญา ได้ 3 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 7 การเรียนรู้ ได้ 3 ตัวแปรย่อย องค์ประกอบที่ 8 บริหารจัดการอารมณ์ ได้ 3 ตัวแปรย่อย

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบแล้วมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งมีค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด 4.423 เป็นองค์ประกอบลำดับที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ต้องมีความสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ครูได้เป็นอย่างดี เอาใจใส่ผู้ร่วมงาน มีความโอ้อ้อมอารีต่อเพื่อนร่วมงาน และเป็นที่ยอมรับของครู นักเรียน และผู้ปกครองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ทองมา ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ารูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมี 6 ตัวแปร ประกอบด้วย การสร้างจุดเชื่อมต่อ การสร้างและแบ่งปันความรู้ ด้านกิจสัมพันธ์ด้านการตัดสินใจ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการสื่อข้อความ เห็นได้ว่าด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีความสำคัญมาเป็นลำดับที่ 5 ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ให้ความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็น

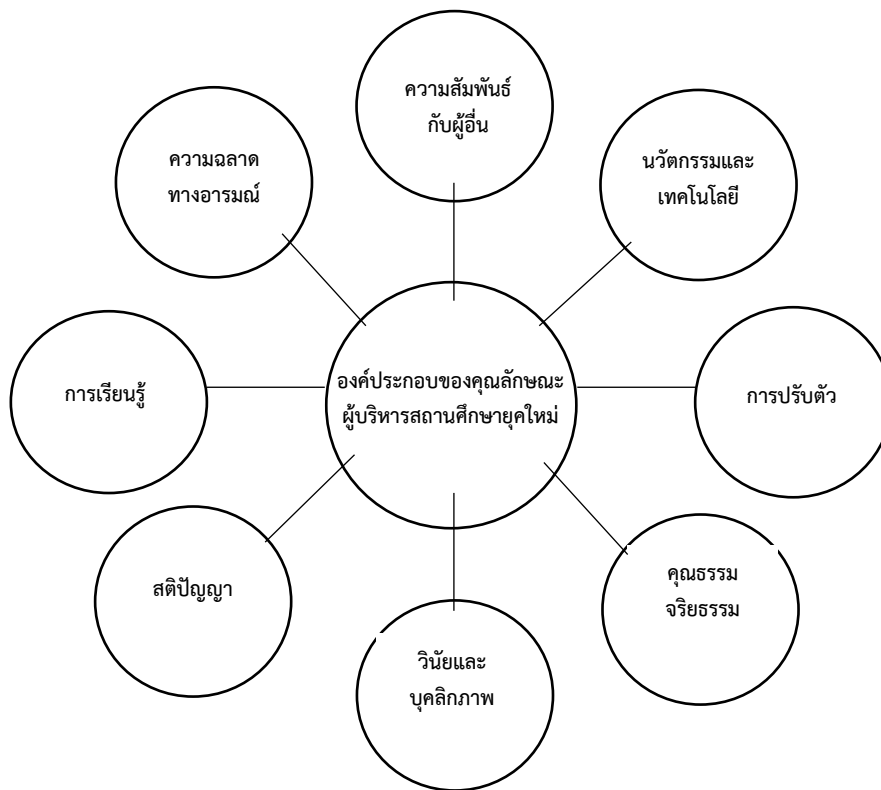
ลำดับที่ 1 แต่ในข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงสุดในองค์ประกอบนี้พบว่าอยู่ในลำดับที่ 30 จาก 79 ข้อ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคำถาม (สุชาติ ทองมา, 2560)

2. องค์ประกอบที่ 2 นวัตกรรมและเทคโนโลยี ซึ่งมีค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด 4.422 เป็นองค์ประกอบลำดับที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จะต้องมีการได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นนำมาปรับใช้เป็นเครื่องมือในเรื่องการบริหารจัดการในสถานศึกษา ที่สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการบริหาร โดยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมาปรับใช้ในการบริหารและจัดการในสถานศึกษา การนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาใช้ประโยชน์สู่ในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในสถานศึกษา สร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารอยู่เสมอ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูธารินี ศรีปัญญา และคณะ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี พบว่า มีความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 อยู่ในระดับมาก และในขณะเดียวกันความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง กับการบริหารจัดการการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 อย่างที่มีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ 0.01 เห็นได้ว่าความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งเหมือนกับจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ให้ความสำคัญในเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นลำดับที่ 2 แต่ในข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย 4.26 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงสุดในองค์ประกอบนี้พบว่าอยู่ในลำดับที่ 52 จาก 79 ข้อ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคำถาม (ชูธารินี ศรีปัญญา และคณะ, 2565)

3. องค์ประกอบที่ 8 ความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งมีค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด 2.727 เป็นองค์ประกอบลำดับสุดท้าย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ต้องมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สามารถในการควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมตามสถานการณ์ที่ผู้บริหารมีอารมณ์ที่ดีและมีบุคลิกที่ร่าเริงแจ่มใสความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดได้ดังนี้

บทสรุป

องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มี 8 องค์ประกอบหลักประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 คือความสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 3 คือการปรับตัว องค์ประกอบที่ 4 คือคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่ 5 คือบุคลิกภาพ องค์ประกอบที่ 6 คือสติปัญญา องค์ประกอบที่ 7 คือการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 8 คือการบริหารจัดการอารมณ์ ซึ่งจะสามารถนำมาอธิบายถึงค่าความแปรปรวนรวมทั้งสิ้นร้อยละ 63.00

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นอย่างดี มีการเอาใจใส่และความโอบอ้อมอารี จะส่งผลให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ให้ความชื่นชอบและเป็นผลดีในการบริหารสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสามารถทางเทคโนโลยี เนื่องจากการบริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ ผู้บริหารต้องนำความสามารถทางเทคโนโลยีมาปรับใช้ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษา มีความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับตัวและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนถึงสังคมที่ดี โดยควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรม จริยธรรม โดยเริ่มจากผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและส่วนร่วม เป็นแบบอย่างที่ดีสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความเป็นธรรม และ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นได้ในทุกกรณี
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบุคลิกภาพที่สง่างามเหมาะสมกับวัย มีวินัยและความมุ่งมั่นใน การทำงานให้ประสบความสำเร็จ
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสติปัญญาที่มีความรอบรู้ มีไหวพริบดี สมองดี ส่งผลให้สามารถ ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย
7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ยอมรับความวิจารณ์แล้วมา ปรับปรุง และเฝ้าหาความรู้ศึกษาค้นคว้าอย่างสม่ำเสมอ
8. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตือรือร้นในเรื่องการปฏิบัติงาน มีบริหารจัดการอารมณ์ที่ดี และสามารถควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. ควรศึกษาเชิงยืนยันที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายการจัดการศึกษา 2564-2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกสสิทธิ์ เฟื่องสวัสดิ์. (2565). 6 คุณลักษณะผู้นำ ที่องค์กรต้องการหลังโควิด-19 จบ. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 20 ธันวาคม 2565 จาก <https://www.slingshot.co.th/blog/6leadership>.
- ชูธารินี ศรีปัญญา และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2): 1057-1070.
- นันทศักดิ์ สุขโข. (2560). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความ คิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษามหาบัณฑิต. สาขาจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมหวัง ว่องไวไพศาล. (2558). การบริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาติ ทองมา. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศา สตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 22 กรกฎาคม 2565 จาก
<https://www.obec.go.th>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560
- 2579. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 8 สิงหาคม 2564 จาก
<http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2>.

สุวิมล ติรกานันท์. (2557). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางการ
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Comrey, A. L. and Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale. New
Jersey: Erlbaum.

